

16.3.2018

Jakelussa mainitut

Lainsäädäntöhanke puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi**Asettaminen**

Sisäministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen muutoksista, jotka ovat tarpeen puolustusvoimien virka-apua poliisille koskevien säännösten ajantasaistamiseksi.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 19.3.- 30.10.2018.

Tausta

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa todetaan uhkina uudenlaisten turvallisuushkien, kuten kansainvälisen terrorismin, kyberuhkien, pandemioiden ja rajat ylittävän rikollisuuden syntyminen. Kasuvat riskit ja uudet uhat edellyttävät koko yhteiskunnalta uudenlaista valmiutta ja varautumista. Kirjauksen mukaan hallitus vahvistaa kokonaisturvallisuusajattelua kansallisesti, EU:ssa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Tämä koskee erityisesti uusien ja laaja-alaisen uhkien kuten hybridivaikuttamisen, kyberhyökkäysten ja terrorismin torjuntaa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksytyn yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaan poliisin kykyä puuttua välittömästi uhkiin ja rikoksiin tulee kehittää. Muiden turvallisuusviranomaisten tulee tukea poliisia tässä toiminnassa. Puolustusvoimien erityisosaamisen ja -kaluston käyttöä terrorismintorjunnassa hyödynnetään ja kehitetään yhteistoiminnassa poliisin kanssa.

Valtioneuvoston puolustusselonteossa eduskunnalle todetaan, että puolustusvoimat tukee sisäisestä turvallisuudesta vastaavia ja muita viranomaisia virka-apupyynnöiden ja yhteistyöjärjestelyjen mukaisesti.

Turvallisuusympäristön muutoksen johdosta on ilmennyt tarve tarkastella uudelleen vuonna 2005 voimaan tulleita säännöksiä puolustusvoimien virka-apusta poliisille ja niiden soveltuvuutta mahdollisten uhkaavien tilanteiden torjumiseksi. Varautumiseen ja valmiuteen liittyvän viranomaisyhteistyön puitteissa on todettu, että voimassa olevat säännökset ovat jossain määrin tulkinnanvaraisia, eivätkä ne eivät kaikilta osin vastaa käytännön tarpeisiin.

Puolustusvoimien virka-apusta poliisille annetun lain (781/1980) 4 §:ssä säädetään poliisin oikeudesta saada puolustusvoimilta voimakeinojen käyttöä edellyttävää virka-apua tilanteissa, joissa eräiden terrorismirikosten estäminen tai keskeyttäminen ei ole mahdollista poliisin omalla välineistöllä tai henkilöstöllä. Tällöin voidaan käyttää voimakeinoina virkamiehen henkilökohtaista asetta ja sitä lievämpiä keinoja.

Poliisilla on oikeus saada terrorismirikosten estämiseksi tai keskeyttämiseksi puolustusvoimilta myös sellaista virka-apua, joka sisältää virkamiehen henkilökohtaisen aseiden käyttöä voimakkaampaa sotavarusteiden tapahtuvaa asevoiman käyttöä. Uhkatilanteen on tällöin oltava sellainen, että kyseisten voimakeinojen käyttö on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla. Voimakeinojen on myös oltava soveltuvia poliisitehtävän

16.3.2018

suorittamiseen. Lain 4 a §:n mukaan sisäministeriö pyytää virka-apua puolustusministeriöltä ja avun antamisesta päättää valtioneuvoston yleisistunto. Kiireellisessä tapauksessa avunantopäätöksen tekee puolustusministeriö.

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 2 kohdan mukaan muiden viranomaisten tukeminen on puolustusvoimien tehtävä. Säännöksen a-kohdassa mainitaan nimenomaisesti virka-apu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi.

Tavoitteet

Hankkeen keskeisin tavoite on ajantasaistaa toimivaltuussäätelyä, joka koskee puolustusvoimien voimankäyttöä sisältävän virka-apun antamista poliisille. Säännökset arvioidaan ja varmistetaan, että ne turvaavat poliisin toimintaedellytykset, kun kyse on puolustusvoimien virka-avusta poliisille. Työssä tarkastellaan erityisesti puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 4 ja 4 a §:n säännöksiä.

Hankkeessa tulee selvittää myös puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettuun lakiin tehtävien muutosten muuhun lainsäädäntöön edellyttämät mahdolliset muutostarpeet, erityisesti suhteessa puolustusvoimista annettuun lakiin.

Tehtävä

Tehtävänä on arvioida vaihtoehtoisia ratkaisumalleja sääntelytarpeista. Siltä osin kuin kyse on lainsäädäntömuutoksia koskevista ehdotuksista, työryhmän tulee laatia ehdotus hallituksen esityksen muotoon.

Organisointi ja yhteistyö muiden hankkeiden kanssa

Hankkeen valmistelusta vastaa työryhmä.

Työryhmä

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöjohtaja Katriina Laitinen, sisäministeriö

Varapuheenjohtaja

Vanhempi hallitussihteeri Jenni Herrala, puolustusministeriö

Jäsenet:

Poliisiylitarkastaja Stefan Gerkman, sisäministeriö
Poliisitarkastaja Heidi Kankainen, sisäministeriö
Vanhempi osastoesiupseeri Jyri Kopare, puolustusministeriö
Lainsäädäntöneuvos Marietta Keravuori-Rusanen, oikeusministeriö
Hallitusneuvos Arno Liukko, valtioneuvoston kanslia
Poliisiylitarkastaja Jorma Laitinen, Poliisihallitus
Poliisitarkastaja Vesa Pihajoki, Poliisihallitus
Päälakimies Jan Sjöblom, suojelupoliisi
Everstiluutnantti Vesa Mäntylä, puolustusvoimat
Sotilaslakimies, sektorijohtaja Laura Ruotsalainen, puolustusvoimat

Työryhmä voi kuulla tarpeen mukaan asiantuntijoita.

Hankkeen vastuuvalmistelijana toimii erityisasiantuntija Heidi Aliranta sisäministeriön poliisiosastolta.

16.3.2018

Sihteeristö

Vastuuvalmistelijan työtä tukemaan perustetaan sihteeristö, jonka osana toimii työryhmän puheenjohtajisto.

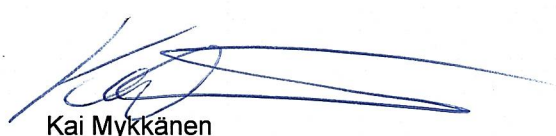
Erityisasiantuntija Heidi Aliranta, sisäministeriö
Erityisasiantuntija Sini Lahdenperä, sisäministeriö
Hallitussihteeri Teija Pellikainen, puolustusministeriö

Säädösvalmisteluavustajana toimii säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila.

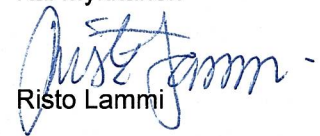
Kustannukset

Hanke toteutetaan virkatyönä eikä kokouspalkkioita makseta. Kukin organisaatio vastaa edustajien matka- ja muista kuluista. Muut mahdolliset kustannukset maksetaan sisäministeriön toimintamenomomentilta 26.01.01.1. Hankkeeseen käytettävä työaika ja muut kulut kirjataan sisäministeriön osalta toimintokohteelle 20005201 00.

Sisäministeri

Kai Mykkänen

Osastopäällikkö

Risto Lammi

Jakelu

Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet ja sihteeristö

Tiedoksi

Sisäministeriön johto
Sisäministeriön viestintä
Sisäministeriön osastot
Puolustusministeriö
Oikeusministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Poliisihallitus
Suojelupoliisi
Puolustusvoimat